

Etika részismeretképzés

Tantárgy neve: Etikátörténet és általános etika I. History of Ethics and General Ethics I.	Tantárgy Neptun kódja: BTsBN200T, Tantárgyfelelős intézet: Filozófia Tantárgyelem: K
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Hell Judit, egy. tanár	
Javasolt félév: minden tavaszi	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): k
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja:</p> <p>A kurzus a tematikában feltüntetett, a morálfilozófia értelmében vett etika klasszikus szerzőitől származó szövegek elemzésére irányul, az ókortól a 18. századig. A Kant előtti erkölcsfilozófia története tanulmányozása során betekintést nyújtunk az etika klasszikus problémaköreibe (az erkölcs eredete és megalapozásának problémája, az erkölcs mint sajátos normarendszer, az erkölcsi értékek, eszmények, erények világa, emberi természet és erkölcs, etikai irányzatok stb.). A kurzus előkészíti az Etikátörténet és általános etika II. anyagát, amely a 20. századi etikai felfogások tárgyalásával zárul.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p> <p>I. Antik etikák</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Arisztotelesz 2. Platon 3. Sztoikusok, Epiktétosz <p>II. Középkori morálteológiák</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Szt. Ágoston 5. Szt. Tamás 6. Szövegismeret-ellenőrző zh. <p>A 17-18. századi kontinentális etika</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Descartes 8. Descartes és Pascal 9. Voltaire <p>A 18. századi brit moralisták</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. A morál emancipálása a teológia alól: konvencionalisták, etikai racionalisták, moral sense iskola képviselői; Mandeville 11. Butler, Reid 12. Hume 13. Szövegismeret ellenőrző zh. <p>Félévközi számonkérés módja:</p> <p>Két alkalommal a klasszikus szerzők válogatott szemelvényeinek ismeretét ellenőrző zh. dolgozat az aláírás feltétele.</p>	
Értékelése: A vizsga egy szabad és egy kijelölt tételből áll.	

Jeles: a szabad tétel 90%-os teljesítése, a kijelölt tételé 80 %-os.

Jó: szabad tétel: 80%, kijelölt tétel 70%

Közepes: szabad tétel 80%, kijelölt 60%

Elégséges: szabad tétel 80%, kijelölt 50%

Kötelező irodalom:

Etika. Szöveggyűjtemény I. *szemelvényei* a tantárgyi tematikában szereplő szerzőktől (Szerk.: Hell Judit, válogatta: Hell Judit – Orthmayr Imre), Miskolci Egyetem, Miskolc, 2008.

Hársing László: Etika. Kislexikon. Bíbor, Miskolc, 2007.

The Encyklopedia of Philosophy, Vol. III. Ethics. History of Ethics: Plato, Aristotle c.

szócikkek. (Ed.:Paul Edwards), Macmillan Publ., NY, Reprint ed.1972. /

vagy: Arbeitstexte für den Unterricht. Ethik. Griechische Werte c. fejezet. Reclam, Stuttgart, 1991.

Ajánlott irodalom:

Hársing László: Az európai etikai gondolkodás, Bíbor, Miskolc, 2001.

Hársing László: Korok és eszmények I., Akadémiai, Budapest, 1987.

A. MacIntyre: A Short History of Ethics. Macmillan Publ., NY, 1966.(Chapt.1, 9,) / A.

MacIntyre: Geschichte der Ethik in Überblick. 3. Auflage, Beltz Athenaeum, Weinheim, 1995.(1, 9, Kap.)

Tantárgy neve: Filozófiai és kulturális antropológia Philosophical and Cultural Anthropology	Tantárgy Neptun kódja: BTSBN020F09, BTSBN201T, BTSBL201T, BTSBN020F
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófia
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Gáspár Csaba László	
Javasolt félév: -	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): kollokvium
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali/levelező
Tantárgy feladata és célja: Az első három óra anyaga az antropológia mint filozófiai diszciplína általános jellemzése és előtörténete. A kurzus hátralévő részében a tudományág alapvető tételeit fejtjük ki.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Félévközi számonkérés módja: zárthelyi dolgozat	
Értékelése: (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok)	
Kötelező irodalom: Gehlen, Arnold: <i>Az ember. Természete és helye a világban.</i> (Ford. Kis János) Gondolat, Bp., 1976. Nyíri Tamás: <i>Az ember a világban.</i> SZIT, Bp., 1981. 1981. Scheler, Max: <i>Az ember helye a kozmoszban.</i> Tanulmányok. (Ford. Csatár Péter) Osiris Kiadó, Bp., 1995.	
Ajánlott irodalom: Buber, Martin: <i>Én és Te.</i> (Ford. Bíró Dániel) Európa, Bp., 1991. Barth, Karl: <i>Ember és embertárs.</i> (Ford. Szathmári Lajos) Európa, Bp., 1990. Csányi Vilmos: <i>Az emberi természet.</i> Humánológia. [»Tudomány — Egyetem«] Vince, Bp., 1999. Tischner, József: <i>A dráma filozófiája.</i> Bevezetés. (Ford. Fejér Irén, Szenyán Erzsébet) Európa, Bp., 2000. Hársing L.: <i>Az emberség útján.</i> Bíbor Kiadó, Miskolc, 2004. Buytendijk, F. J. J.: <i>Das Menschliche.</i> Stuttgart, Köhler, 1958. Wulf, Christoph: <i>Az antropológia rövid összefoglalása.</i> Történet – művelődés – filozófia. (Ford. Körber Ágnes) Enciklopédia Kiadó, 2007.	

Tantárgy neve: Gyakorlati filozófia II. Practical Philosophy II	Tantárgy Neptun kódja: BTSBL400T
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Makai Péter, adjunktus	
Javasolt félév: páratlan év, tavasz	Előfeltétel:
Óraszám/hét: konzultációs forma	Számonkérés módja (a/gy/k/b): aláírás és kollokvium (szóbeli vizsga)
Kreditpont: 3	Tagozat: levelező (szabadbölcész BA képzés, 4. félév)
<p>A tanulmányok feladata és célja: <i>Arisztotelész</i> óta elkülönítjük egymástól az emberi aktivitás három formáját, a szemléleti, a gyakorlati és az alkotói jellegű tevékenységi köröket. Noha az etikának <i>gyakorlati filozófiaként</i> történő meghatározása (illetve fordítottnak: a gyakorlati filozófiának efféle leszűkítése) jogos lehet, <i>a cselekvés és a gyakorlat tudományaként</i> felfogott <i>praxeológia</i> egy ennél tágabb területet ölel fel. A cselekedeteinket meghatározó döntések/helyzetek elemzésén túl magában foglalja az egyéni és közösségi gyakorlatok, illetve a gyakorlatokból kiépülő társadalmi alakzatok és intézmények (jog, erkölcs, politika, gazdaság etc.) működésének a tudományos vizsgálatát, közelebbről pedig a gyakorlatokra irányuló filozófiai-kritikai reflexiót. A tantárgy célja a gyakorlati filozófia területén felmerülő kérdések/válaszok konkrét szerzők gondolatvilágán átívelő bemutatása.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p> <p>01. Rousseau. Történelem és észjog Jean-Jacques Rousseau: Javított-e az erkölcsökön a tudományok és a művészetek újraéledése? In <i>Értekezések és filozófiai levelek</i>. Ford. Kis János. Budapest, 1978, Magyar Helikon. 7–38.</p> <p>02–03. Kant. Legalitás, moralitás, autonómia Immanuel Kant: <i>Az erkölcsök metafizikájának alapvetése</i>. Ford. Berényi Gábor. Budapest, 1991, Gondolat. 11–101.</p> <p>04–05. Hegel. Dialektikus etika és történelem. [Recht ↔ Moralität] → Sittlichkeit. Kitérő: Marx Georg Wilhelm Friedrich Hegel: <i>A jogfilozófia alapvonalai avagy a természetjog és államtudomány vázlat</i>. Ford. Szemere Samu. Budapest, 1971, Akadémiai. 127–186.</p> <p>06. Radbruch contra Kelsen. Jog és/vagy erkölcs? Gustav Radbruch: Törvényes jogtalanság és törvényfeletti jog. In Varga Csaba (szerk.): <i>Jog és filozófia</i>. Budapest, 2001, Szent István Társulat. 229–238. Hans Kelsen: Jogi pozitivizmus és a természetjog doktrínája. In Varga Csaba (szerk.): <i>Jog és filozófia</i>. Budapest, 2001, Szent István Társulat. 351–357. Hans Kelsen: Mi az igazságosság? In Varga Csaba (szerk.): <i>Jog és filozófia</i>. Budapest, 2001, Szent István Társulat. 304–322.</p> <p>07. Max Weber contra Leo Strauss. Cselekvés egy szekularizált és instrumentálisan racionális világban. Értéksemlegesség és antagonisztikus pluralitás Max Weber: A társadalomtudományos és társadalompolitikai megismerés „objektivitása”. In Wessely Anna (szerk.): <i>Tanulmányok</i>. Ford. Wessely Anna. Budapest, 1998, Osiris. Leo Strauss: <i>Természetjog és történelem</i>. Ford. Láncki András. Budapest, 1999, Pallas–</p>	

Attraktor. 15–90.

08. Hans-Georg Gadamer. A gyakorlati tudás (fronézis) genezise

Hans-Georg Gadamer: *Igazság és módszer*. Ford. Bonyhai Gábor. Budapest, 2003, Osiris. Második rész, II. fejezet, 2. b): Arisztotelész hermeneutikai aktualitása. 348–361.

09. Axel Honneth. Modern elismerés-elmélet

Axel Honneth: Elismerés és morális kötelesség. In *Elismerés és megvetés. Tanulmányok a kritikai társadalomelmélet köréből*. Ford. Weiss János. Pécs, 1997, Jelenkor. 151–168.

10. Jürgen Habermas. Diskurzusetika

Jürgen Habermas: Fejezetek a diskurzusetika megalapozásának programjához ill. A gyakorlati ész pragmatikai, etikai és morális használatáról. In *Kommunikatív etika*. Ford. Felkai Gábor. Miskolc, 1995, Egyetemi Kiadó. 151–209; 271–284.

Jürgen Habermas: Az értelmegértés problémája az empirikus-analitikus cselekvéstudományokban. In *A társadalomtudományok logikája*. Budapest, 1994, Atlantisz. 207–242.

11. Odo Marquard. A gyakorlat értelmességének problémája

Odo Marquard: Az értelem reményének fogyókúrája. In *Az egyetemes történelem és más mesék*. Ford. Mesterházi Miklós. Budapest, 2001, Atlantisz. 297–318.

12. Joel Feinberg. Jog, igazságosság – és ami azon túl következik

Joel Feinberg: *Társadalomfilozófia*. Ford. Krokovay Zsolt. Budapest, 1999, Osiris. 6–7. fejezet. 126–175.

Joel Feinberg: A rossz szamaritánus erkölcsi és jogi felelőssége. In Krokovay Zsolt (szerk.): *Felelősség*. Ford. Krokovay Zsolt. Budapest, 2006, L'Harmattan. 6–7. fejezet. 126–175.

13. László Ervin. Elképzelés a jövő gyakorlatáról

László Ervin: *Az új világbép*. Budapest, 2009, Nyitott Könyvműhely. 127–153.

14. Összegző reflexiók

A kollokviumi vizsgára bocsátás előfeltétele(i): a félévi aláírás megszerzése – aktív részvétel az órák legalább nyolcvan százalékán. A szóbeli vizsga anyagát az előadások és a felsorolt kötelező irodalom tartalma alkotja. Vizsgakövetelmény(ek): a tananyag megfelelő szintű ismerete.

Értékelés: a tananyag terjedelmi és tartalmi ismeretének függvényében.

[Az érdemjegy javítása esetén a korábbi jegyekkel együtt számolt átlag az irányadó.]

Kötelező irodalom:

Lásd a tematikus leírás alatt megadott műveket!

A kollokviumhoz szükséges kötelező források a félév során kerülnek végleges rögzítésre.

Ajánlott irodalom:

Robert E. Goodin–Philip Pettit–Thomas Pogge (ed.): *A Companion to Contemporary Political Philosophy*. Volume I–II. Oxford, 2007^{2nd}, Blackwell Publishing.

Michael J. Sandel: *Mi igazságos és mi nem? A helyes cselekvés elmélete és gyakorlata*. Ford. Felcsuti Péter. Budapest, 2012, Corvina.

Leo Strauss–Joseph Cropsey: *A politikai filozófia története I–II*. Ford. Berényi Gábor et al. Budapest, 1994, Európa.

Tantárgy neve: Alkalmazott etika II. Feminista etika	Tantárgy Neptun kódja: BTSBL401T Tantárgyfelelős intézet: Filozófiai Tantárgyelem: K
Tárgyfelelős: Prof. Dr. Hell Judit, egy. tanár	
Javasolt félév: tavaszi félév	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: részismereti képzésben 3X2 óra konzultáció	Számonkérés módja: koll.
Kreditpont: 3	Tagozat: levelező
<p>Tantárgy feladata és célja: A kurzus a feminista etika főbb problémáit tárgyalja interdiszciplináris megközelítésben. A feminista etikát rendszertanilag az alkalmazott etikák között tartjuk számon, amely a társadalmi nemek <i>nézőpontját</i> alkalmazza a társadalom-, jog-, politikafilozófia, általános- és szociális etika stb. szokásos kérdésköreire. Egy releváns álláspont szerint a feminista etika funkcióját tekintve nem más, mint prolegomena egy nem-esszencialista, demokratikus, humanista, univerzalisztikus politikai filozófiához és -gyakorlathoz. E tekintetben morálfilozófiai alapelveket kínál a nemek vonatkozásában is igazságos társadalom elmélete és működése számára. A kurzus a Szabadbölcész Szak Etika szakirány KKK-ban megfogalmazott kívánalmaknak megfelelően fejt ki tárgyát. Célja, hogy a nemek viszonya történeti és jelenkori alakulásának ábrázolásával, valamint a nemek kapcsolatát tárgyaló/szabályozó nézetek, elméletek rövid kritikai áttekintésével támpontokat nyújtunk hallgatóinknak (személyes vonatkozásban és jövőbeli pedagógiai munkájukban) a férfi-nő kapcsolatok szimmetrikussá formálásához mind a közéleti, mind a magánéleti viszonyok rendszerében.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása: I. Protofeminista szerző(nő)k, gondolatok; nők politikai küzdelmei, feminista mozgalmak a 18-20. században. Célkitűzések, a feminista politikai mozgalmak három hulláma.</p> <p>A feminista kutatások indulása és kiteljesedése Amerikában és Európában, ezek multidiszciplináris és kritikai jellege, a gender - aspektus az egyes szaktudományokban és a filozófiai diszciplínákban. A feminista elméletek tipológiája (filozófiai megalapozásuk).</p> <p>A nem mint strukturált fogalom (genetikai és hormonális nem, biológiai nem, a pszichológiai nem), a társadalmi nem (gender). Aszimmetrikus nemi kapcsolatok kialakulása: a patriarchalisztikus gondolkodás és gyakorlat kritikája;</p> <p>II. Az androcentrikus filozófiai gondolkodás néhány kategóriájának (ember, autonómia, racionalitás) kritikája.</p> <p>A feminista etika középponti kategóriái: sex/gender, a nemi identitások, különbözőség és hasonlóság (a nemi differencia problémája). Az ún. gender-ideológiák kritikájának kritikája.</p> <p>Férfi morál, női morál; nemek szerinti diszkrimináció; egyenlőség (egyenlő emberi méltóság, egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség, igazságosság; emberi jogok /erkölcsi jogok /női jogok.</p> <p>III. Emancipáció: közéleti színterei és a magánélet területe (metodológiai szétválasztás).</p> <p>Az alkalmazott etikák főbb problémáinak feminista nézőpontú megközelítése (politikai hatalom / hatalmi pozíciók, választási jog; oktatás, kutatás és tudományos pálya, gazdaság és a munka világa, karrier, szegénység, szexkereskedelem; szabadidő, reprodukciós problémák, egészség és egészségvédelem, testpolitika, család és párkapcsolatok/házasság, válás, családon belüli erőszak; anya és fia/leánya).</p> <p>A két nem helyzete különböző kultúrkörökben és modern multikulturális társadalmakban; a nemileg represszív kulturális tradíciók és a modernitás. Nemi és faji represszió egymásra rétegződése.</p> <p>Új típusú kapcsolatok a nemek között a jövőben (hagyományos férfi és női szerepek újrafogalmazása). Posztfeminista jelenkor?</p>	

Félévközi számonkérés módja: az aláírás megszerzése érdekében egy szabadon választott téma/kör bemutatása a kapcsolódó szakirodalom valamely tételeinek feldolgozásával.

A vizsga anyaga és értékelése: 1 szabadon választott és 1 kijelölt tétel ismertetése.

- jeles (5): szabadon választott tétel 90 %-os, a kijelölt tétel 80 %-os ismerete
- jó (4): a szabadon választott tétel 80 %-os, a kijelölt tétel 70 %-os ismerete
- közepes (3): a szabadon választott tétel 80 %-os, a kijelölt tétel 60 %-os ismerete
- elégséges (2): a szabadon választott tétel 80 %-os, a kijelölt tétel 50 %-os ismerete

Kötelező irodalom:

Földesi Tamás: Az erkölcsi jogok szerepe és megalapozása. in Magyar Filozófiai Szemle, 1996. 1-2-3.sz. 163-181.o.

Hell Judit: Van-e feminista filozófia? Áron, 2006.

Nagl-Docekal, Herta: Feminista filozófia. (Ford. Hell Judit) in Magyar Filozófiai Szemle, 1995.

Kaari Utrio: Az európai nő története. Corvina, 1989.

Kolbenschlag, Madonna: Búcsúcsók Csipkerózsikának. Csokonai, 1999.

Mill, J. St: The Subjection of Women. in On Liberty and other writings. Ed.S. Collini Cambridge UP1989. 117-217.

Pieper, Annemarie: Van-e feminista etika? (Ford. Hell J. – Szekeres E.) Áron, 2004.

Raz, Joseph: Multikulturalizmus: liberális szempontból. in Feischmidt Margit (szerk.): Multikulturalizmus. Osiris, 1997, 173-189.o.

Simmel, Georg: A kacérság lélektana. Atlantis, 1996.

Ajánlott irodalom:

Gilligan, Carol: Die andere Stimme. 5. Auflage, Piper, 1999.

Hagenhuber, Ruth: Klassische philosophische Texte von Frauen, DTV, 1998.

Jenseits der Geschlechtermoral. Beiträge zur feministischen Ethik (Hrsg. H.Nagl-Docekal – H. Pauer-Studer), Fischer, 1993.

Klassikerinnen des modernen Feminismus (M.I.P. Aguado – B. Schmitz), ein-FACH-verlag, 2010.

Laqueur, Thomas: A testet öltött nem. Új Mandátum, 2002.

Mai angol-amerikai jogelméleti törekvések (szerk: Szabadjalvi J.) Critical Legal Studies: C. MacKinnon: Úton a feminista jogelmélet felé. Bíbor, 1996. 127-155.o.

Mappes, Th. A. – Zembaty, J. S: Social Ethics, New York, McGraw –Hill, 1992, Chap.4: Sexual Equality; Chap. 7: Prostitution, Pornography and Censorship

Női esélyegyenlőség Európában (szerk: Pető Andrea), Balassi, 2003.

Tantárgy neve: Politikatudomány II.(Bev. a pol.tud.-ba II.) Political Science II.	Tantárgy Neptun kódja: BTSBL402T Tantárgyfelelős intézet: Politikatudományi Tantárgyelem: K
Tárgyfelelős: Fekete Sándor, egyetemi tanársegéd	
Javasolt félév: tavaszi	Előfeltétel: BTSBL303T
Óraszám/hét: 2 (levelező tagozat konzult.órák)	Számonkérés módja: k
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali és levelező
<p>Tantárgy feladata és célja: A tárgy célja, hogy a hallgatók számára bevezetést nyújtson a politikatudomány alapfogalmaiba, problémaköreibe, kutatási területeibe, elméleteibe és módszereibe. A kurzus során a politikatudományt elhelyezzük a társ-diszciplínák közegében, csakúgy, mint a politikát annak tágabb társadalmi környezetében. Tárgyaljuk a meghatározó politológiai irányzatokat és iskolákat, a különböző politikai ideológiákat és politikai rendszereket, számba vesszük a politika folyamatait, szereplőit és intézményeit.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A modern politikai pártok kialakulása és funkcióik. 2. A pártrendszerek típusai és funkcióik. 3. A választási rendszerek. 4. Az érdekszervezetek és a civil társadalom. 5. Közpolitika. 6. Politikai ideológiák és értékek. 7. Nemzetközi politika, globalizáció. 8. Az európai integráció folyamata. 9. Politikai szociológia – politikai kultúra. 10. Alkotmány és alkotmányosság. A hatályos magyar alaptörvény jellemzői. Az Alkotmánybíróság. 11. A magyar parlament struktúrája és működése. 12. A kormány és a köztársasági elnök. 13. Magyarország politikatörténete 1945-től napjainkig. 14. Összefoglalás. 	
Félévközi számonkérés módja: Beadvány	
<p>Értékelése: Ötfokozatú (0–40% = elégtelen, 41–55 % = elégséges, 56–70% = közepes, 71–85% = jó, 86–100% = jeles) Írásbeli vizsga 60%, félévközi beadvány 40%.</p>	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>Bayer József: A politikatudomány alapjai. Budapest, Napvilág, 2000. Gallai Sándor – Török Gábor (szerk.): Politika és politikatudomány. Budapest, Aula, 2005. Marsh, David – Stoker, Garry (ed.): Theory and methods in political science. Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2010.</p>	
<p>Ajánlott irodalom:</p> <p>Bihari Mihály – Pokol Béla: Politológia. Budapest, Universitas, 2008. Fisichella, Domenico: A politikatudomány alapvonalai. Budapest, Osiris, 2006. John, Peter: Analyzing public policy. New York - London, Routledge, 2012. Körösényi András – Tóth Csaba – Török Gábor: A magyar politikai rendszer. Budapest, Osiris, 2005.</p>	

Tantárgy neve:	Tantárgy Neptun kódja: BTSBN001F28, BTSBN001T14, BTSBL001T14
Gyakorlati filozófia: szövegolvasás Readings in Practical Philosophy	Tantárgyfelelős intézet: Filozófia Tantárgyelem: K, KV, SZV
Tárgyfelelős (név, beosztás): Gáspár Csaba László	
Javasolt félév: -	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): gyakorlat
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali/levelező
Tantárgy feladata és célja: Tágabban a filozófia, szűkebben a gyakorlati filozófia területéről vett szövegek értelmező olvasása a filozófiai szakkifejezések elsajátítása végett.	
Tantárgy tematikus leírása: A tárgyalt szövegek részben megtalálhatók: http://filozofia.uni-miskolc.hu/2011/11/gaspar-csaba-anyagai/	
Félévközi számonkérés módja: zárhelyi dolgozat	
Értékelése: (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok)	
Kötelező irodalom: (legalább 3 irodalom, lehetőleg 1 idegen nyelvű)	
Ajánlott irodalom: (legalább 3 irodalom, lehetőleg 1 idegen nyelvű)	

Tantárgy neve: Eszétikatörténet I. (The history of the esthetics I.)	Tantárgy Neptun kódja: BTSBL001T15 BTSSBN200S
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): dr. Bognár László egy. adj.	
Javasolt félév: tavaszi	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja (a/gy/k/b): koll.
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja:	
<p>Közelítések az antik, késő antik, középkori, reneszánsz művészetfilozófiáihoz. A művészet, a műalkotások mint amelyek koruk közösségi és liturgikus életébe ágyazódnak. A korabeli műalkotásokról hogyan gondolkodott, hogyan közelítette meg őket a saját koruk.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Plátón (a kép, a képi ábrázolás létrangja, a szépség értelmezései, az istenek ábrázolásának feladatai, a retorika feladatai) 2. Arisztotelész (a lét mint igaz értelme, a mimészis, a katharszis fogalmai, a műfajok különbségei, a retorika feladatai) 3. Plótinosz (a kiáradás-metafizika és a szubsztancia-metafizika különbségei, az egy, a szellem, a szép értelmezései) 4. A retorika feladatai, jelentősége az antik, későantik és középkori gondolkodásban. 5. A képi ábrázolás legitimitásának antik, későantik és középkori megítélése. 6. Az ikon és a táblakép különbségei. Festészeti törekvések a középkori és kora reneszánsz Itáliában. 7. A zene értelmezésének tájékozódási pontjai az antik, későantik, középkori gondolkodásban. 8. A liturgia jelentései, jelentősége. 9. A zsidó és a különféle keresztény liturgiák világainak különbségei. 10. A középkori és reneszánsz dramatikus és zenei játékok mintái. 11. A tér kialakításának tájékozódási pontjai a későantik és középkori építészetben és szobrászatban. 12. A középkori világábrázolás tájékozódási pontjai, narratív mintái. 13-15. Házi esszék konzultációja. 	
Félévközi számonkérés módja:	
<p>2 db. háziesszé, beadási határideje: 2016. április 13., szerda, éjféli, beadás kötelező 3 módja (mind a három módon be kell adni): e-mail-be belemásolva, e-mailhez csatolva, nyomtatva leadni az ME BTK Filozófiai Intézet titkárságán, e-mail-cím: bollario@uni-miskolc.hu a háziesszé terjedelme: az egyik háziesszé legalább 6000 karakter + betűköz, a másik legalább 3000 karakter + betűköz terjedelmű. A házi-esszé alapján lesz megajánlva a kurzust záró osztályzatot.</p> <p>A 2016. április 14-én vagy később érkező házi-esszék nem vehetők figyelembe, a</p>	

hallgató „aláírás megtagadva” bejegyzést kap a kurzusra, akkor is, ha engedélyezett egyéni tanrend keretében vesz részt a kurzuson.

A hosszú esszé témája a kötelezően választható irodalom egyik és az ajánlott irodalom két összekapcsolt tételének ismertetése.

A rövid esszé témája a kötelezően választható irodalom másik és az ajánlott irodalom másik két összekapcsolt tételének ismertetése.

Értékelése:

A házi-esszék értékelése

aláírás megtagadva: ha nem érkeznek meg határidőre a házi-esszék.

jeles: a dolgozat két szakirodalmat feldolgozva (hivatkozásokkal) a választott témában releváns tézist ismertet, az állítást kellő értelmezhetőségben kifejti, érvekkel, példákkal, gondolatmenet-rekonstrukcióval támasztja alá

jó: a dolgozat két szakirodalmat feldolgozva (hivatkozásokkal) a választott témában releváns tézist ismertet, az állítást kellő értelmezhetőségben kifejti,

közepes: a dolgozat a választott témában releváns tézist ismertet, az állítást kellő értelmezhetőségben kifejti

elégséges: a dolgozat a választott témában releváns tézist ismertet

elégtelen: a dolgozat olyan tézis állít, amely relevánsan nem vonatkoztatható a választott témára.

Kötelezően választható irodalom:

Magyar nyelvű irodalom:

Alberti, Leon Battista 1997 *A festészetéről (Della pittura, 1436)*. Bev., ford., jegyz. Hajnóczi Gábor. Budapest: Balassi Kiadó.

Adamik Tamás 2014 *Latin irodalom a kora középkorban. 6-8.század. A keresztény Európa születése*. Pozsony: Kalligram.

Adamik Tamás 2009 *Római irodalom a kezdetektől a nyugatrómai birodalom bukásáig*. Pozsony: Kalligram.

Arisztotelész 1997 *Poétika és más költészettani írások*. Ford. Ritoók Zsigmond, szerk., jegyz. Bolonyai Gábor. Budapest: PannonKlett Kiadó (Matúra bölcsélet 7, sorozatszerk. Steiger Kornél).

Hivatkozást Arisztotelész Poetikájának más magyar fordítására és kiadására (vagy idézetet más magyar fordításából) nem fogadok el, efféle hivatkozást vagy idézetet tartalmazó esszét nem fogadok el.

Arisztotelész 1982 *Rétorika*. Ford., jegyz., utószó Adamik Tamás. Budapest: Gondolat.

[Ágoston, Szent] Aurelius Augustinus 1986 *Fiatalkori párbeszéddek*. Budapest: Szent István Társulat. (Ókeresztény írók 11., sorozatszerk. Vanyó László), benne “A zenéről”, ford. Nádasy Alfonz OSB.

Belting, Hans 2000 *Kép és kultusz. A kép története a művészet korszaka előtt*. Ford. Schulcz Katalin, Sajó Tamás. Budapest: Balassi Kiadó.

Belting, Hans 1989 *Giovanni Bellini: Pieta*. Ford. Schulcz Katalin. Budapest: Corvina. (Pantheon)

Bugár M. István (összeáll., ford., jegyz., bev.) 2004 *Szagrális képzőművészet a keresztény ókorban*. A rabbinikus szövegeket ford., jegyz. Kövér András, a kopt szövegeket ford., jegyz. Hasznos Andrea. 1-2. köt. Budapest: Paulus Hungarus – Kairosz Kiadó (Catena Fordítások 6., sorozatszerk. Heidl György, Somos Róbert).

Bunge, Gabriel 1994 *A Szentháromság-ikon. A szent ikonfestő Andrej Rubljov lelkiisége és*

műve. Ford. Pappné Orosz Klára, Orosz Beáta. Nyíregyháza: Örökségünk kiadó.

Cicero, M. T. 1974 *Válogatott művei.* Vál., utószó Havas László, ford. Boronkai Iván, Borzsák István és mások. Budapest: Európa Könyvkiadó.

Cseke Ákos 2011 *A középkor és az esztétika.* Budapest: Akadémiai Kiadó.

Dionüsziosz da Furná 1999-2003 “Az ikonfestészet kézikönyve”. Ford. Ivancsó István. *Athanasiana* 9. sz. (1999) 89-125. old., 11. sz. (2000) 115-144. old., 12. sz. (2000) 91-134. old., 13. sz. (2001) 183-205. old., 14. sz. (2002) 187-192. old., 15. sz. (2002) 69-90. old., 16. sz. (2003) 157-184. old., 17. sz. (2003) 175-192. old.

Duby, Georges 1984 *A katedrálisok kora. Művészet és társadalom 980-1420.* Ford. Fázsy Anikó, Albert Sándor, mutatók Sz. Jónás Ilona. Budapest: Gondolat.

Dzsivelegov, A. K. 1962 *A commedia dell’arte.* Ford. Siklósi Mihály. Budapest: Gondolat.

Florenszkij, Pavel [Alexandrovics] 2005 *Az ikonosztáz.* Ford. Kiss Ilona. Utószó Szilágyi Ákos. Budapest: Typotech. (Képfilozófiák, sorozatszerk. Szilágyi Ákos.) [A mű 1994-es moszkvai kiadása alapján.]

Gurevics, Aron Jakovlevics 1987 *A középkori népi kultúra.* Ford. Kövér György, F. Nagy Géza. Budapest: Gondolat. (Társadalomtudományi könyvtár, sorozatszerk. Berend T. Iván, Huszár Tibor, Kulcsár Kálmán, Pataki Ferenc, Tőkei Ferenc)

Gurevics, Aron Jakovlevics 1974 *A középkori ember világképe* [Kategorii srednyevokovoj kul’turü]. Ford. Előd Nóra. Budapest: Kossuth Könyvkiadó.

Hajnóczy Gábor 2004 *A reneszánsz művészet történetének olvasókönyve. XV. század.* Budapest: Balassi Kiadó.

Jacobus de Voragine 1990 *Legenda aurea.* Vál., előszó, jegyz., mutatók Madas Edit, ford. Bárczi Ildikó, Déri Balázs és mások. Budapest: Helikon Kiadó (Harmonia mundi könyvek, sorozatszerk. Vizkelety András).

Ioannes Saresberiensis (Salisburyi János) 2003 *Metalogicon.* Ford., bev., jegyz. Adamik Tamás. Budapest: Szent István Társulat (Középkori keresztény írók 4, sorozatszerk. Sarbak Gábor).

Karp, Theodor 2003-2004 “A csönd faggatása. Liturgia, ének és zsoltározás a korai zsinagógában”. Ford. Földváry Miklós István. I. rész *Magyar Egyházzene* 10. évf. (2002/2003) 1. sz. (ádvént – karácsony – hanuka), 7-31. old. II. rész *Magyar Egyházzene* 10. évf. (2002/2003) 2-3. sz. (nagyböjt – húsvét – pünkösd), 131-144. old. III. rész *Magyar Egyházzene* 11. évf. (2003/2004) 1. sz. (ádvént – karácsony – hanuka), 3-21. old.

Kunzler, Michael 2005 *Az egyház liturgiája.* Ford. Szabó Katalin. Szeged: Agapé (Amateca 10).

Leonardo da Vinci 2005 *A festészetről.* Ford., jegyz. ábra Gulyás Dénes. Szeged: Lectum.

Loszev, Alekszej Fjodorovics – Sesztakov, Vjacseszlav Pavlovics 1982 *Az esztétikai kategóriák története.* Ford. Bárdos Judit, Redl Károly. Budapest: Gondolat.

Marosi Ernő (összeáll.) 1997 *A középkori művészet történetének olvasókönyve.* Budapest: Balassi Kiadó. Internetről letölthető:
http://www.balassikiado.hu/BB/netre/Net_marosi/Marosi.htm (utoljára látogatva 2015.01.10.)

Nikolaosz Kabaszilas 1996 *Az isteni liturgia magyarázata.* Ford., bev. Orosz László. Szerk. Ivancsó István. Nyíregyháza: Szent Atanáz Hittudományi Főiskola. (Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola 2)

Panofsky, Erwin 1986 *Gótikus építészet és skolasztikus gondolkodás.* Ford. Szegedy-Maszák Mihály. Budapest: Corvina. (Imago)

Platón 1984 *Összes művei.* 2. köt. Budapest: Európa Könyvkiadó (Bibliotheca classica).

Plótinosz 1998 *A szépről és a jóról, Istenről és a hozzá vezető utakról.* Ford. Techert Margit. Budapest: Farkas Lőrinc Kiadó.

Plótinosz 1995 “A szellemi szépség (V. 8.)”. Ford. Lautner Péter. Pál József (főszerk.):

Hermetika, mágia. Ezoterikus látásmód és művészi megismerés. Szeged: JATEPress. (Ikonológia és Műértelmezés 5.) 97-107. old.

Quintilianus, Marcus Fabius 2008 *Szónoklattan.* Bev., szerk. Adamik Tamás, ford. Adamik Tamás, Csehy Zoltán, Gonda Attila, Kopeczky Rita, Krupp József, Polgár Anikó, Simon L. Zoltán, Tordai Éva. Pozsony: Kalligram.

Riegl, Alois 1989 *A későrómai iparművészet.* Ford. Rajnai László. Budapest: Corvina (Művészet és elmélet).

Ritoók Zsigmond (vál.) 1982 *Források az ókori görög zeneesztétika történetéhez, görögül és magyarul.* Ford., bev., jegyz. Ritoók Zsigmond. Budapest: Akadémiai Kiadó (Görög és latin írók *Scriptores graeci et latini* 17.). Vö. Fodor Géza 1983 “*Források az ókori görög zeneesztétika történetéhez.* Vál., ford., bev., jegyz. Ritoók Zsigmond”. *Antik tanulmányok* 30. köt. 2. sz. 269-278. old.

Schönborn, Christoph 1997 *Krisztus ikonja.* Ford. Szegedi Iván. Budapest: Holnap Kiadó.

Taft, Robert – Schulz, Hans-Joachim 2005 [2009] *A bizánci liturgia.* Budapest: Bizantinológiai Intézeti Alapítvány. (Varia Byzantina, szerk. Baán István)

Vitruvius 1988 *Tíz könyv az építészetéről.* Ford. Gulyás Dénes, a ford. átdolgozta Marosi Ernő, bev. Hajnóczy Gábor. Budapest: Képzőművészeti Kiadó (Képzőművészeti zsebkönyvtár).

Idegen nyelvű irodalom:

Déri, Blasius (ed) 2009 *Missale Strigoniesne 1484 id est Missale secundum chorum almae ecclesiae Strigoniensis, impressum Nurenbergae apud Anthonium Koburger, anno Domini MCCCCLXXXIII (RMKIII = 7).* Budapest: Argumentum Kiadó (Monumenta Ritualia Hungarica I, Bibliotheca Scriptorum Medii Recentisque Aevorum XVI).

Dobszay, László – Szendrey, Janka 2013 *Responsories I-II: In modes 1-8.* Budapest: Balassi Kiadó.

Földvály, Niclaus Stephanus (ed) 2009 *Ordinarius Strigoniensis, impressum pluries Nurenbergae, Venetiis et Lugduni annis Domini 1493-1520 (RMK III Suppl. I 5031, RMK III 35, 134, 165, 166, 238).* Budapest: Argumentum Kiadó (Monumenta Ritualia Hungarica II, Bibliotheca Scriptorum Medii Recentisque Aevorum XVII).

Kelly, Michael (Ed.) 1998 *Encyclopedia of Aesthetics. I-IV.* New York - Oxford: Oxford University Press. [Példány FSZEK]

Лóсев, Алексéй Фёдорович 1963 *История античной эстетики. Ранняя классика.* 1-е изд.: [Москва](#): Искусство.

Лóсев, Алексéй Фёдорович 1968 *История античной эстетики. Софисты. Сократ. Платон.* 1-е изд.: [Москва](#): Искусство.

Лóсев, Алексéй Фёдорович 1974 *История античной эстетики. Высокая классика.* 1-е изд.: [Москва](#): Искусство.

Лóсев, Алексéй Фёдорович 1975 *История античной эстетики. Аристотель и поздняя классика.* 1-е изд.: [Москва](#): Искусство.

Лóсев, Алексéй Фёдорович 1979 *История античной эстетики. Ранний эллинизм.* 1-е изд.: [Москва](#): Искусство.

Лóсев, Алексéй Фёдорович 1980 *История античной эстетики. Поздний эллинизм.* 1-е изд.: [Москва](#): Искусство.

Лóсев, Алексéй Фёдорович 1988 *История античной эстетики. Последние века.* 1-е изд.: [Москва](#): Искусство.

Лóсев, Алексéй Фёдорович 1992 *История античной эстетики. Итоги тысячелетнего развития.* 1-е изд.: [Москва](#): Искусство.

Tatarkiewicz, Wladyslav 1970 *History of Aesthetics. I. vol. Ancient aesthetics.* Paris –

Warszawa: The Hague. [Példányt jelez a MOKKA az ELTE Egyetemi Könyvtárban]
Tatarkiewicz, Wladyslav 1970 *History of Aesthetics. 2. vol. Medieval aesthetics.* Paris –
Warszawa: The Hague. [Példányt jelez a MOKKA az ELTE Egyetemi Könyvtárban]
(Tatarkiewicz könyve németül:

Tatarkiewicz, Wladyslav 1980 *Geschichte der Ästhetik. Bd. 2. Die Ästhetik des Mittelalters.*
Übers. Alfred Loepfe. Basel: Schwabe.

Tatarkiewicz, Wladyslav 1979 *Geschichte der Ästhetik. Bd. 1. Die Ästhetik der Antike.*
Übers. Alfred Loepfe. Basel – Stuttgart: Schwabe.)

Ajánlott irodalom:

Magyar nyelvű irodalom:

Balthasar, Hans Urs von 2007 *A dicsőség fénylése. Teológiai esztétika.* III/1. kötet – *A metafizika terében.* 1. rész: *Ókor.* Ford. Görföl Tibor. Budapest: Sík Sándor Kiadó.

Balthasar, Hans Urs von 2005 *A dicsőség fénylése. Teológiai esztétika.* II. kötet – *Teológiai stílusok.* 1. rész: *Klerikusok* [Irenaeus, Ágoston, Dionüsziosz, Anzelm, Bonaventura]. Ford. Görföl Tibor. Budapest: Sík Sándor Kiadó.

Berki Feriz (ford.) 1980-2003 *Liturgikon.* 1. köt. 2. bővített kiad. *Aranyszájú Szent János, Nagy Szent Vazul és előreszentelt adományok isteni liturgiája isteni tipikonnal.* Budapest: Magyar Orthodox Adminisztratúra, 1980. *Liturgikon.* 2. köt. *Esti és hajnali istentiszteletek, imaórák, lenyugvási istentiszteletek, különleges szertartások, valamint Szent Jakab, az Úr testvérének isteni liturgiája.* Budapest: Kairosz Kiadó, 2003.

Bécsy Tamás 1992 “A Poétika és a mai műnemelmélet”. *Antik Tanulmányok* 36. kötet 1-2. sz. 1-17. old.

Bolonyai Gábor – Hajdú Péter (szerk.) 2002 *A Poétika újraolvasása.* [Tematikus összeállítás.] *Helikon Irodalomtudományi Szemle* 2002/1-2. sz.

Braulik, Georg 2012 *Ószövetség és liturgia. Válogatott tanulmányok.* Pannonhalma: Bencés Kiadó (Napjaink Teológiája).

Cornificius 1987 *A. C. Herenniusnak ajánlott rétorika latinul és magyarul.* Ford., bev., jegyz. Adamik Tamás. Budapest: Akadémiai Kiadó (Görög és latin írók Scriptores graeci et latini 18.).

Debuyst, Frédéric 2005 *A hely szelleme a keresztény építészetben.* Pannonhalma: Bencés Kiadó (Napjaink teológiája 9.)

Dobszay László 2001 *Jegyzetek a liturgiáról.* Budapest: Új Ember Kiadó.

Eco, Umberto 2002 *Művészet és szépség a középkorban.* Ford. Sz. Márton Ibolya. Budapest: Európa Kiadó (Mérleg).

Gadamer, Hans-Georg 2003 *Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlatja.* Ford. Bonyhai Gábor, a fordítást átnézte és felfrissítette Fehér M. István. 2. javított kiad. Budapest: Osiris (Sapientia humana, sorozatszerk. Boros Gábor, Gyurgyák János).

Havas László (szerk.) 1995 *Agatha I. Cicero öröksége.* Debrecen: Debreceni Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara Klasszika-filológiai Tanszék.

Havas László (összeáll.) 1988 *Műalkotás – esztétikum – közönség az antikvitásban. A KLTE Klasszika-Filológiai Tanszéke – Történelmi és Klasszika-Filológiai Intézet – rendezésében az ELTE Latin Filológiai Tanszéke és az MTA Ókortudományi Tanszékcsoportja közreműködésével 1988. február 4-én megtartott konferencia anyaga.* Debrecen: Kossuth Lajos Tudományegyetem.

Huizinga, Johan 1982 *A középkor alkonya. Az élet, a gondolkodás és a művészet formái Franciaországban és Németalföldön a XIV. és XV. században.* Ford. Szerb Antal, kieg. Dávid Gábor, utószó Klaniczay Gábor, jegyz. Vidrányi Katalin. Budapest: Helikon Kiadó.

Kelemen János 2002 *A filozófus Dante. Művészet- és nyelvelméleti expedíciók.* Budapest:

Atlantisz (Mesteriskola).

Kelemen János (szerk.) 2001 *Dante a XX. században*. [Tematikus összeállítás.] *Helikon Irodalomtudományi Szemle* 47. évf. 2-3. sz.

Kemp, Wolfgang 2003 *A festők terei. A képi elbeszélés Giotto óta*. Ford. Kékesi Zoltán. Budapest: Kijárat Kiadó. (Spatium 3., sorozatszerk. Bacsó Béla, Thomka Beáta)

Kierkegaard, Sören 2004 "Az ironia fogalmáról különös tekintettel Szókratészra".

Kierkegaard, Sören *Egy még élő ember írásaiból. Az ironia fogalmáról*. Ford. Soós Anita, Miszoglád Gábor. Pécs: Jelenkor Kiadó (Sören Kierkegaard Művei), 61-358. old.

Kirk, G. S. – Raven, J. E. – Schofield, M. 1998 *A preszókratikus filozófusok*. Ford., jegyz. Cziszter Kálmán, Steiger Kornél. Budapest: Atlantisz (A kútnál).

Kríza Ágnes 2005 "Andrej Rubljov Szentháromság-ikonja a középkori orosz teológiai irodalomban". *Katekhón* 2. évf. (2005) 3. sz. 293-311. old.

Lazarev, Viktor 1979 *Bizánci festészet*. Ford. Tábor Béla, T. Mándy Stefánia, utószó Ruzsa György. Budapest: Európa Könyvkiadó. (Magyar Helikon)

Lazarev, Viktor 1975 *Középkori orosz festészet*. Ford. Tábor Béla, T. Mándy Stefánia. Budapest: Európa Könyvkiadó. (Magyar Helikon)

Neumer Katalin (vál., szerk.) 2003 *Kép, beszéd, írás*. Budapest: Gondolat Kiadói Kör.

Németh György – Ritoók Zsigmond – Sarkady János – Szilágyi János György 2006 *Görög művelődéstörténet*. Szerk. Németh György. Budapest: Osiris.

Nietzsche, Friedrich 2007 *A tragédia születése, avagy Görögség és pesszimizmus*. Ford. Kertész Imre. Budapest: Magvető.

Nyíri Kristóf (szerk.) 1990 *Műveltség és kultúra a számítógépkorszakban. Informatika történetfilozófiai szempontból*. Budapest: Magyar Filozófiai Társaság.

Nyíri Kristóf - Szécsi Gábor (szerk.) 1998 *Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig*. Budapest: Áron Kiadó.

Pétery József, dr. 1946 *A szentmise története*. 2. kiad. Budapest: Szent István Társulat. [1. kiad. 1930.]

Pseudo-Longinos 1965 *A fenségről, görögül és magyarul*. Ford., bev., jegyz. Nagy Ferenc. Budapest: Akadémiai Kiadó (Görög és latin írók Scriptorum graeci et latini 10.).

Redl Károly (közreadja) 1988 *Az égi és a földi szépről. Források a későantik és a középkori esztétika történetéhez*. Vál., szerk., előszó, bev., jegyz. Redl Károly. Budapest: Gondolat.

Benne Tertullianus 1988 [ld. Tertullianus 1986 kiegészítését], János, Salisbury-i 1988, továbbá apróbb szemelvények Augustinus, Boethius, Cassiodorus, Isidorus, Dionüsziosz Areopagitész, Ióannész Damaszkénosz, Theodórosz Sztuditész, Alkuin, Johannes Scotus Eriugena, Clairvaux-i Bernát, Hugo de Sancto Victore, Robert Grosseteste, Bonaventura, Albertus Magnus, Strassburgi Ulrich, Aquinói Tamás, Witelo, Johannes de Grocheo szövegeiből. Vö. Geréby György 1989: "Esztétika a középkorban (Redl Károly szerk. *Az égi és a földi szépről*)". *BUKSZ* 1. évf. 1. sz. 57-62. old.

Ritoók Zsigmond 1982a "A szóbeliségtől a szövegtörténetig". *Antik tanulmányok* 29. köt. 1. sz. 9-20. old.

Ritoók Zsigmond 2003 „Damón és a zeneesztétika”. Zemplényi Ferenc – Kulcsár Szabó Ernő – Józán Ildikó - Jeney Éva – Bónus Tibor (szerk.) 2003: *Látókörök metszése. Írások Szegedy-Mazsák Mihály születésnapjára*. Budapest: Gondolat Kiadói Kör, 391-395. old.

Ruzsa György 1981 *Ikonok könyve. A nemzeti és a helyi iskolák a bizánci és a posztbizánci ikonfestészetben*. Budapest: Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat.

Simon Attila 1998 "A befogadó a poétikában". *Literatura* 1998/1. sz. 3-29. old. Vö.

Bolonyai Gábor "Néhány gondolat Simon Attila *A befogadó a Poétikában* című esszéjéhez".

Literatura 1998/1. sz. 30-33. old. Vö. még Mártonffy Marcell: "A poétika mint hermeneutika. Simon Attila *A befogadó a Poétikában* című dolgozatához". *Literatura*

1998/1. sz. 34-37. old. Vö. még Kulcsár Szabó Zoltán: A potencialitás mint a "hatás-poétika"

feltétele? Hozzászólás Simon Attila *A befogadó a Poétikában* című dolgozatához”.

Literatura 1998/1. sz. 38-41. old.

Toman, Rolf – Beyer, Birgit – Borngässer, Barbara (összeáll., szerk.) 2000 *Gótikus stílus. Építészet. Szobrászat. Festészet.* Ford. Harmathné Szilágyi Anna, Kézdy Beatrix, Körber Ágnes. Budapest: Vince Kiadó.

Toman, Rolf (összeáll., szerk., bev.) 1998 *Román stílus. Építészet. Szobrászat. Festészet.* Ford. Havas Lujza, Körber Ágnes, Prékopa Ágnes. Budapest: Kulturtrade Kiadó.

Vanyó László 1988 *Az ókeresztény művészet szimbólumai.* Budapest: Szent István Társulat.

Xeravits Géza (szerk.) 2005 *Ikonográfia ökumenikus megközelítésben.* Pápa – Budapest: Pápai Református Teológiai Akadémia – L’Harmattan (Horizontok. Teológia – Filozófia – Eszmetörténet, sorozatszerk. Ódor Balázs, Xeravits Géza).

Idegen nyelvű irodalom:

Derbes, Anne – Sandona, Mark (ed.) 2008 *The Cambridge Companion to Giotto.*

Cambridge: CUP (Cambridge Companions to the History of Art).

Easterling, P. E. (ed.) 1997 *The Cambridge Companion to Greek Tragedy.* Cambridge: CUP (Cambridge Companions to Literature).

Everist, Mark (ed.) 2011 *The Cambridge Companion to Medieval Music.* Cambridge: CUP (Cambridge Companions to Music).

Gunderson, Erik (ed.) 2009 *The Cambridge Companion to Ancient Rhetoric.* Cambridge: CUP (Cambridge Companions to Literature).

Jacoff, Rachel (ed.) 2007 *The Cambridge Companion to Dante.* 2nd Ed. Cambridge: CUP (Cambridge Companions to Literature).

Krueger, Roberta L. (ed.) 2000 *The Cambridge Companion to Medieval Romance.* Cambridge: CUP (Cambridge Companions to Literature).

McDonald, Marianne – Walton, Michael (ed.) 2007 *The Cambridge Companion to Greek and Roman Theatre.* Cambridge: CUP (Cambridge Companions to Literature).

Rorty, Amélie Oksenberg (Ed.) 1992 *Essays on Aristotle’s Poetics.* Princeton: Princeton University Press.

Taruskin, Richard 2009 *Music from the Earliest Notations to the Sixteenth Century.* Oxford: Oxford University Press (The Oxford History of Western Music).

Taruskin, Richard 2009 *Music in the Early Twentieth Century.* Oxford: Oxford University Press (The Oxford History of Western Music).

Taruskin, Richard 2009 *Music in the Late Twentieth Century.* Oxford: Oxford University Press (The Oxford History of Western Music).

Whitmarsh, Tim (ed.) 2008 *The Cambridge Companion to the Greek and Roman novel.* Cambridge: CUP (Cambridge Companions to Literature).

Ajánlott filmek:

Theo **Angelopoulos** *O Thiasos*

Robert **Bresson** *Le procès de Jeanne d’Arc; Lancelot du Lac*

Patrice **Chéreau** *Wagner: Tristan und Isolde*

Carl Theodor **Dreyer** *La Passion de Jeanne d’Arc*

Pier Paolo **Pasolini** *Il vangelo secondo Matteo, Edipo Re, Medea*

Éric **Rohmer** *Perceval le Gallois*

Martin **Scorsese** *The Last Temptation of Christ*

Hans-Jürgen **Syberberg** *Parsifal*

Andrej Arsenyjevics **Tarkovszkij** *Andrej Rubljov*

Lars von **Trier** *Medea*

Tantárgy neve: Bevezetés az etikába Introduction into Ethics	Tantárgy Neptun kódja: BTSBN103A
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: K
Tárgyfelelős (név, beosztás): Dr. Hell Judit, egy. tanár	
Javasolt félév: I. / 1.	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2-0	Számonkérés módja (a/gy/k/b): k
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja:	
<p>A kurzus bevezető jellegű, a Szabad bölcsészet szak keretein belül indított összes szakirányhoz. Célja: átfogó kép kialakítása a filozófiai etikáról, a diszciplína sajátos jellemzőiről és legfontosabb kérdéseiről. A tantárgy tematikája betekintést nyújt az általános etika, az alkalmazott etikák és az individuális / perszonális etika problémakörébe, valamint megismerteti a filozófiai etika alapfogalmaival.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az etika mint filozófiai tudományág jellemzői; általános etikák, morálfilozófiák, alkalmazott etikák; individuális, perszonális és szociális etika viszonya; etika és szaktudományok kapcsolata. Morálteológiaiák. 2. Az etika alapkérdései (szabadság és determináció; erkölcsi, jogi, politikai felelősség; erkölcsi kötelesség; erények, erkölcsi szabályok, normák; az erkölcsi jó és helyes fogalma; az erkölcsi rossz, a gonosz, a bűn; a lelkiismeret, a szégyen; a boldogság; a személy önkiteljesítő élete). 3. Az emberi természet és erkölcs összefüggése, az etika antropológiai előfeltevései. 4. Az emberi cselekvés: az érzelmek, értelem és akarat mint erkölcsi tényezők 5. Az értékek világa: értékosztályok, értékek hierarchiája, értékelés és döntés, erkölcsi ítéletalkotás; az erkölcsi szocializáció, az erkölcsi személy fejlődése, az autonóm erkölcsi személy. 6. Fontosabb megközelítésmódok az elméleti etikában. 7. Az etika főbb irányzatai, erkölcsi és etikai érvelési módok. 8. A társadalmi etika alapértékei: szabadság, igazságosság, egyenlőség, szolidaritás, tolerancia, szubszidiaritás. 9. <i>Zárthelyi dolgozat</i> 10. Politika és erkölcs, gazdaság és erkölcs 12. Felelősségünk a környezetért 13. Néhány bioetikai kérdés 14. Globális etika, globális igazságosság, világvallások etikája. 15. Elemi erkölcsi normák, emberi jogok, erkölcsi jogok, felelősségünk önmagunk életéért. 	
Félévközi számonkérés módja:	
<p>Egy alkalommal a tematika kb. első felének ismeretét ellenőrző zárthelyi dolgozat és a témakörökhöz kapcsolódó, negyedévenkénti egy-egy házi dolgozat megírása <i>az aláírás</i> feltétele.</p>	
<p>A vizsga egy szabad és egy kijelölt tételből áll. A tételek kifejtése során számot kell adni a kötelező irodalom ismeretéről is.</p>	
<p>A vizsga értékelése: Jeles: a szabad tétel 90%-os teljesítése, a kijelölt tételé 80 %-os. Jó: szabad tétel: 80%, kijelölt tétel 70% Közepes: szabad tétel 80%, kijelölt 60% Elégséges: szabad tétel 80%, kijelölt 50%</p>	
Kötelező irodalom:	

Arisztotelész: *Nikomakhoszi Etika* I-III. könyv, in Hell Judit (szerk.) *Etika I. Szöveggyűjtemény*, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2008.

Fekete László (szerk.): *Kortárs etika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004.

Hársing László: *Bevezetés az etikába*. Bíbor Kiadó, Miskolc, 1999.

Hársing László: *Etika. Kislexikon*. Bíbor, Miskolc, 2007.

Hartmann, Nikolai: *Az erkölcsi követelmények lényegéről*, in Hell Judit (szerk.) *Etika II*. Miskolci Egyetemi Kiadó, 2008.

Scruton, R.: *A dictionary of political thought*. Macmillan Press, 1982.

vagy:

Thomson D. F.: *Political Ethics and Public Office*. Harvard University Press, 1987.

vagy:

The Encyclopedia of Philosophy, Vol. III. Ethics. Tetszőlegesen választott, a tematikához illeszkedő három szócikk. (Ed.: Paul Edwards), Macmillan Publ., NY, Reprint ed. 1972.

vagy:

Quante, Michael: *Einführung in die Allgemeine Ethik*, 4. Auflage, Kapitel II., vagy VIII. vagy X. („Grundbegriffe der Ethik”; „Haupttypen der Ethik”; „Freiheit, Verantwortung und Determinismus”).

Ajánlott irodalom:

Hársing László: *Az európai etikai gondolkodás*, Bíbor, Miskolc, 2001.

Heller Ágnes: *Morálfilozófia*, Cserépfalvi, 1996. (147-195. o.)

Küng, Hans: *Világvallások etikája*, Egyházforum – Budapest, 1994.

MacIntyre, A.: *A Short History of Ethics*. Macmillan Publ., NY, 1966. (Chapt. 1, 9.) = MacIntyre, A.: *Geschichte der Ethik in Überblick*. 3. Auflage, Beltz Athenaeum, Weinheim, 1995. (1, 9, Kap.)

vagy: Moore, George E.: *Principia Ethica*, Stuttgart: Reclam 1970.

vagy: Ross, William David: *The Right and the Good*, Oxford: Clarendon Press 1930.

Tantárgy neve: Gyakorlati filozófia I. Practical Philosophy I.	Tantárgy Neptun kódja: BTsBN300T, BTsBN300F
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: K
Tárgyfelelős (név, beosztás): Prof. Dr. Hell Judit, egy.tanár	
Javasolt félév: 2.évf. őszi félév	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2 óra	Számonkérés módja (a/gy/k/b): k
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja:</p> <p>A gyakorlati filozófia körébe egyebek között a következő diszciplínákat szokás sorolni: etika, társadalomfilozófia (politikai- és jogfilozófia, történelemfilozófia), vallásfilozófia. Tekintve, hogy az etikának és a vallástudománynak és a vallásfilozófiának külön kurzusokat szentelünk, e tárgy keretében alapvetően a tágabb értelemben vett társadalomfilozófiáról lesz szó. E témakörben - mely a filozófia és az etika szakirányt végzők számára egy hagyományos és megkerülhetetlen ismeretanyagot foglal magában - a politikai- és jogfilozófia, valamint a történelemfilozófia olyan alapvető témáit tárgyaljuk, mint a társadalmi rend és az emberi együttélés alapjai, a társadalom és a politikai hatalom működésének intézményi keretei (jogfilozófia), történelem és történetiség, a történelmi fejlődés kérdése (történelemfilozófia). A tárgy továbbá előkészíteni hivatott a Gyakorlati filozófia II. (modern társadalom filozófiák) c. tantárgyat.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hobbes és Locke a társadalmi szerződésről 2. Hume és Montesquieu a társadalmi szokásokról 3. Berger- Luckmann: a valóság társadalmi felépítése 4. Smith a munkamegosztásról, Hegel a rendekről 5-6. Weber: osztályok, rendek, pártok; Bourdieu: osztályhelyzet és osztálypozíció Lukács: az osztálytudatról 7. Tönnies: közösség és társadalom; Constant: régiek és modernek szabadsága 8. zh - dolgozat 9. Marx: bourgeois és citoyen; Hayek: valódi és hamis individualizmus 10-11. Tocqueville és Mill demokráciáról és szabadságról 12. Condorcet és Kant a társadalmi fejlődésről 13. Hegel és Marx a történelem korszakairól 14. zh - dolgozat 	
<p>Félévközi számonkérés módja:</p> <p>Két alkalommal zh dolgozat írása, s mindkettőnek a sikeressége egyrészt az <i>aláírás</i> feltétele. Másrészt a <i>vizsga</i> végeredményébe a két dolgozat érdemjegyének átlaga 30%-ban számít bele.</p>	
<p>Értékelés</p> <p>A vizsga egy tételből áll.</p> <p>A vizsga érdemjegye: 90 %-tól jeles.</p> <p>Jó : 80%-tól.</p> <p>közepes: 70 %-tól.</p> <p>elégéses: 60 %-tól.</p> <p>Minden kategória esetén a zh eredménye 30 %-kal beleszámít a végső osztályzatba.</p>	

Kötelező irodalom:

Újkori társadalomfilozófia. Szöveggyűjtemény I-II., szerk: Lendvai L. Ferenc – Orthmayr Imre. Miskolci Egyetemi Kiadó, 2000. Részletek, szemelvények a következő szerzőktől: Hobbes, Locke, Hume, Montesquieu, Smith, Kant, Condorcet, Constant, Hegel (2), Tocqueville, Marx (2), Mill, Tönnies, Weber, Lukács, Hayek, Bourdieu, Berger-Luckmann.

Ajánlott irodalom:

Újkori Társadalomfilozófia. Szöveggyűjtemény I-II. (szerk. Lendvai – Orthmayr): Olson- és Cohen – szemelvény
Bibó István: Az európai társadalmi fejlődés értelméről, in Válogatott tanulmányok, III. kötet. Magvető Kiadó, Budapest, 1986.

Ludassy Mária : Négy arckép. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1989. (Rousseau-ról és Condorcet-ről szóló fejezet)

Strauss, Leo – Cropsey, Joseph (szerk.): A politikai filozófia története I-II. Európa , Budapest, 1994.

Göhler, G. – Iser, M. – Kerner, I. (Hrsg.): Politische Theorie. 22 umkaempfte Begriffe zur Einführung. VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden, 2004. Fogalomelemzések (tetszőlegesen választható fogalmak): pl. Demokratie, Freiheit, Gemeinwohl, Gerechtigkeit.

vagy: *Held, David: Models of Democracy.* Cambridge, Polity Press, 1987.

vagy: *Braun , Eberhard et al.: Politische Philosophie. Ein Lesebuch. Texte, Analyse, Kommentare.* Rowohlts Enzyklopaedie, 1991.

vagy: *Curtis, Michael: The Great Political Theorie I-II.* Avon Books, NY, 1981.

vagy: *Raz, J.: The Morality of Freedom.* Oxford, Clarendon, 1986.

Tantárgy neve: Etikatörténet II History of Ethics	Tantárgy Neptun kódja: BTsBN301T, BTsBN301F
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős (név, beosztás): dr. Ambrus Gergely, egy. docens	
Javasolt félév: páros év ősz	Előfeltétel: –
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): kollokvium
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A félév a legfőbb modern etikai irányzatokat tárgyalja Kanttól napjainkig. A vizsgált szerzők és irányzatok: Kant, Mill, Kierkegaard és Sartre; a 20. századi első felének metaetikai elméletei, az intuicionizmus, az emotivizmus; a 20. század második felének új szubsztantív etikai elméletei, az újabb utilitarizmus, a mai szerződéselméleti illetve erényetikai megközelítések.</p> <p>Tantárgy tematikus leírása:</p> <p>1. Bevezetés</p> <p>1. A kanti etika 2-4. I. Kant: <i>Az erkölcsök metafizikájának alapvetése</i>, "Előszó"; I-II. szakasz. In: <i>Az erkölcsök metafizikájának alapvetése</i> (Gondolat 1991:13-80.) 5. N. Hartmann: "Az erkölcsi követelmények lényegéről". In: <i>Lételeméleti vizsgálódások</i> (Gondolat 1972: 511-567.)</p> <p>2. Utilitarizmus 6. J. St. Mill: "Haszonelvűség", 1-4. In: <i>A szabadságról. Haszonelvűség.</i> (Helikon 1980: 229-307.)</p> <p>3. Egzisztencialista etika 7. S. Kierkegaard: "Az esztétikai és az etikai közötti egyensúly a személyiség kidolgozásában". In: <i>Sören Kierkegaard írásaiból</i> (Gondolat, 1969: 121-4., 196-251.) J.P. Sartre: <i>Egzisztencializmus.</i> (Hatágú Síp, 1991: 29-84. o.)</p> <p>4. Metaetika és metaetika-kritika 8. G. E. Moore: <i>Principia Ethica</i> 1.fejezet. In: Lónyai Márta (vál.): <i>Tények és Értékek.</i> (Gondolat, 1981: 51-105.) 9-10. M. Schlick: "Az etika kérdései". In: Altrichter Ferenc (szerk.): <i>A Bécsi Kör filozófiája.</i> (Gondolat, 1972: 507- 533.) Ch. L. Stevenson: „Az etikai kifejezések emotív jelentése”. (In: Lónyai, <i>i.m.</i>: 688-705.) W. T. Blackstone: "Semlegesek-e normatív szempontból a metaetikai elméletek?". (In: Lónyai, <i>i.m.</i>: 688-705.)</p> <p>5. A metaetika után: az utilitarizmus, a szerződéselméleti megközelítés és az új erényetika 11. J. Rawls: "Kétfajta szabályfogalom" (In: Lónyai, <i>i.m.</i>: 364-416) 12. J. Rawls: "A méltányosságként felfogott igazságosság". <i>Az igazságosság elmélete</i> (Osiris, 2000: 1. fej.) 13. T. M. Scanlon: „Szerződéselmélet és haszonelvűség". In: Huoranszki, F. (szerk.): <i>Modern politikai filozófia</i> (Osiris, 1997: 35-57.)</p>	

14. A. MacIntyre: "Az igazságosság mint erény". In: *Az erény nyomában*, (Osiris, 1998: 17. fej.)

Értékelése:

Kollokvium.

Kötelező irodalom:

Lásd fent.

Ajánlott irodalom:

Frankena: *Ethics*. Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Hall 1963

Mackie: *Ethics. Inventing Right and Wrong*. London, Penguin 1977.

MacIntyre: *Az etika rövid története*. Budapest, Typotex, 2012.

MacIntyre: *Az erény nyomában. Erkölcselméleti tanulmány*. Budapest, Osiris, 1998.

Tantárgy neve: Alkalmazott etika I. Ökológiai etika	Tantárgy Neptun kódja: BTSBN302T BTOET3N04
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófiai Intézet
	Tantárgyelem: K
Tárgyfelelős : Prof. Dr. Hell Judit, egy.tanár	
Javasolt félév: 3.félév	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): k
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja:	
<p>A bioetika mint az alkalmazott etikák egyik részterülete az élőkhöz / természethez való helyes emberi viszony erkölcsi kérdéseit foglalja magában, amelyek főként az angolszász és német nyelvterületen önálló diszciplínák keretében már több évtizede a kutatás középpontjában állnak. Az emberi környezet-átalakító tevékenység, a modern élettudományok és biotechnológiai eljárások által fölvetett erkölcsi kérdések szisztematikus tanulmányozása a következő nagyobb egységeket érinti: <i>környezeti etika</i>, az <i>állatokkal való bánásmód etikája</i>, a biomedicinális vagy orvosi etika. Jelen kurzus témáját az <i>első kettő</i> területre sorolható kérdések elemzése adja. (Az emberrel kapcsolatos bioetikai témakör külön kurzusban kerül tárgyalásra.)</p> <p>Néhány példa: ember és környezet viszonya a nyugati világban és Keleten, az ún. globális problémák és etikai vonatkozásaik, alternatív ökológiai megközelítések az etikában; az állatokon végzett kísérletek etikai kritériumai, a vegetarizmus.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>1. Általános / alapvető etika és alkalmazott etikák; az alkalmazott etikák főbb problémakörei.</p> <p>2-3. Ökoetika / környezetetika fogalma és kapcsolata a filozófiával és a szaktudományokkal.</p> <p>Ember és környezet viszonyának felfogása a nyugati világban, a keleti ember természetszemlélete. Az ember természethez való viszonyának alakulása Nyugaton – történeti / kultúrtörténeti áttekintésben.</p> <p>Globális ökológiai válság, ennek filozófiai, gazdasági - társadalmi és tudományos – technikai okai; alternatív megoldási javaslatok. A Római Klub és a Budapesti Klub szellemi arculata, jelentősége.</p> <p>4. Emberközpontú világ, romboló humanizmus. Filozófiai kritikák a racionalizmussal, technikai civilizációval, utilitarizmussal fogyasztói társadalommal szemben (Adorno, Horkheimer).</p> <p>5. Alternatív gyakorlati válaszok a világproblémákra: ökológiai mozgalmak, politikai pártok, szerveződések a fejlett világban.</p> <p>6. A környezetetika klasszikusai: Aldo Leopold (Föld etikája), Albert Schweitzer: az élet tiszteletének elve.</p> <p>7-8-9. Főbb irányzatok és megközelítésmódok az ökológiai etikában: felületi-, mély- és köztes ökoetikai koncepciók; antropocentrikus, ökocentrikus, biocentrikus, pathocentrikus, individualisztikus és holista kiindulópontok, ill. ezek keveredése.</p> <p>Teológiai, teleológiai és felelősségelvű ökoetikák; Ökofeminizmus és képviselői.</p> <p>10-11-12. A gazdálkodói tevékenység etikai szabályozása: a hagyományos ökonómia csődje, ökológiailag érzékeny gazdálkodás. Lokális és globális egysége az ökológiailag vezérelt</p>	

termelésben – „zöld vállalati jövőkép.”

Ökológiai és humán értékek érvényre juttatása az üzleti vállalkozásokban, vállalatok társadalmi felelősségvállalása, a felelős versenyképesség koncepciója (etikai, társadalmi, környezeti elvárások).

A globalizáció mint komplex probléma, a globális piaci erők ellenőrizhetősége. Globális egyenlőtlenség – globális igazságosság elve, követelménye. A fenntarthatóság gazdasági (és etikai) elve és gyakorlata.

13-14. Kötelezettségeink és erkölcsi tilalmak az állatokkal való bánásmódban. Az állatkísérletek etikai imperatívuszai. A vegetarianizmus.

15. Zárthelyi dolgozat.

Félévközi számonkérés módja:

(prezentáció, zárthelyi dolgozat, beadvány stb.)

Értékelése:

(félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok)

Kötelező irodalom:

(legalább 3 irodalom, lehetőleg 1 idegen nyelvű)

Ajánlott irodalom:

- László Ervin: A harmadik évezred, Új paradigma, 1998.
- Endreffy Zoltán: „Hogy művelje és őrizze...” Liget, Budapest, 1999.

(legalább 3 irodalom, lehetőleg 1 idegen nyelvű)

Tantárgy neve: A politikatudomány alapjai I. Introduction to Political Science I.	Tantárgy Neptun kódja: BTsBN303T Tantárgyfelelős intézet: Politikatudományi Tantárgyelem:
Tárgyfelelős: Fekete Sándor, egyetemi tanársegéd	
Javasolt félév: 3	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: k
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A tárgy bevezetést nyújt a szabad bölcsész hallgatóknak a politikatudomány főbb témaköréhez. Tárgyalja a legfontosabb alapfogalmakat, kategóriákat, a politikatudomány(ok) kialakulását, önállósodásának folyamatát. A kurzus foglalkozik a politikai intézményrendszer elemeivel, a XX. század fontosabb, meghatározó politikai rezsimeivel és a kelet-európai rendszerváltás néhány ma is aktuális kérdésével, elméleti vitájával.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mi a politika? A politika tudománya. 2. A politikatudomány kialakulása és elméleti alapjai. 3. A magyar politikai gondolkodás fejlődésének rövid vázlatja és a magyar politikatudomány mai helyzete. 4. Alapvető politikai fogalmak I.: állam, szuverenitás. 5. Alapvető politikai fogalmak II.: hatalom, uralom, befolyás. 6. Alapvető politikai fogalmak III.: konfliktus, konszenzus, legitimitás. 7. A politika intézményelméleti és rendszerelméleti modelljei. 8. A kormányzati rendszerek főbb típusai (demokratikus és diktatórikus rezsimek). 9. A hatalommegosztás elve. 10. Alkotmány, alkotmánybíráskodás. 11. Közigazgatás, helyi hatalom. 12. A magyar parlament struktúrája és működése. 13. Magyarország politikatörténete 1945-től napjainkig. 14. Összefoglalás. 	
<p>Félévközi számonkérés módja: Prezentáció, beadvány.</p>	
<p>Értékelése: Ötfokozatú (0–40% = elégtelen, 41–55 % = elégséges, 56–70% = közepes, 71–85% = jó, 86–100% = jeles) Beadvány 50%, prezentáció 50%.</p>	
<p>Kötelező irodalom: Bayer József: A politikatudomány alapjai. Budapest, Napvilág, 2000. Gallai Sándor – Török Gábor (szerk.): Politika és politikatudomány. Budapest, Aula, 2005. Marsh, David – Stoker, Garry (ed.): Theory and methods in political science. Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2010.</p>	
<p>Ajánlott irodalom: Bihari Mihály – Pokol Béla: Politológia. Budapest, Universitas, 2008. Fischella, Domenico: A politikatudomány alapvonalai. Budapest, Osiris, 2006. John, Peter: Analyzing public policy. New York - London, Routledge, 2012. Körösényi András – Tóth Csaba – Török Gábor: A magyar politikai rendszer. Budapest, Osiris, 2005.</p>	